

กรรมการพิจารณาคำขอย้ายของตนเองได้หรือไม่

วันนี้จะขอหยิบยกคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีกรรมการจะพิจารณาเรื่องคำขอย้ายของตนเองว่าจะสามารถกระทำการได้หรือไม่ และถ้ากระทำการพิจารณาไปแล้วผลของคำสั่งนั้นจะเป็นเช่นใด ซึ่งกรณีในลักษณะดังกล่าวนี้ ศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาไว้แล้วตามคดีหมายเลขดำที่ อ.46/2555 คดีหมายเลขแดงที่ อ.1833/2559 โดยมูลเหตุแห่งคดีเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและนาย ส. ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ยื่นคำร้องขอย้ายเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างและในการย้ายครั้งนี้ กศจ. ได้มอบหมายให้คณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายทำหน้าที่พิจารณาการย้าย โดยมี ผอ.สพท. เป็นประธานกรรมการ นาย ส. เป็นกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาคำร้องขอย้ายของผู้ยื่นคำร้องขอย้าย รวมถึงคำร้องขอย้ายของนาย ส. ด้วย และคณะกรรมการมีมติให้ นาย ส. ย้ายไปเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน น. ต่อมากศจ. ซึ่งมีนาย ส. เป็นประธานอนุกรรมการมีมติเห็นชอบตามมติของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้าย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าการย้ายดังกล่าวไม่มีรายชื่อของตนจึงได้อุทธรณ์คำสั่งย้ายของนาย ส. แต่ถูกยกอุทธรณ์ จึงนำมาฟ้องคดีโดยเห็นว่า รายงานการประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายฯ บันทึกว่า นาย ส. เข้าร่วมการประชุมพิจารณาให้คะแนน ไม่ปรากฏว่ามีการเชิญ นาย ส. ออกจากที่ประชุม และการประชุม กศจ. ก็พบว่า นาย ส. เข้าร่วมประชุมตั้งแต่ต้นจนถึงขั้นตอนการลงมติการพิจารณาตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน น. นาย ส. จึงออกจากห้องประชุม หลังจากนั้นก็ได้เข้าร่วมการพิจารณาในตำแหน่งอื่น

ศาลวินิจฉัยชี้ว่า การที่นาย ส. เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายฯ ที่มี นาย ส. เป็นผู้ยื่นคำร้องขอย้ายด้วย จึงถือได้ว่า นาย ส. เป็นผู้มีส่วนร่วมได้เสียอันเป็นลักษณะเป็นคู่กรณีเอง เมื่อนาย ส. เป็นกรรมการในคณะกรรมการกลั่นกรองการย้ายฯ ได้ร่วมพิจารณาให้คะแนนผู้ขอย้ายในการประชุม และยังเป็นประธานอนุกรรมการของ กศจ. ย่อมเกิดแรงจูงใจต่อกรรมการกลั่นกรองย้ายคนอื่น ๆ ที่จะพิจารณาให้คะแนนตัวผู้ยื่นคำร้องขอย้ายคนอื่น ๆ นาย ส. จึงไม่อาจทำการพิจารณาทางปกครอง

ในเรื่องที่ตนเองเป็นคู่กรณีได้ตามมาตรา 13 (1) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และถือว่ามีสภาพร้ายแรงที่ทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ถือเป็นข้อบกพร่องในกระบวนการพิจารณาอันเป็นสาระสำคัญ ทำให้คำสั่งย้ายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จากคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้นนี้ ถือว่าศาลได้วางแนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจในการพิจารณาทางปกครอง ที่จะต้องมีความเป็นกลาง ไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่ตนมีอำนาจพิจารณา หากเห็นว่าตนมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือจะเป็นกรณีมีสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องดำเนินการตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป เพราะถ้าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการยังฝ่าฝืนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครองนั้น ย่อมส่งผลให้คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอาจถูกเพิกถอนคำสั่งได้ในภายหลัง (หากยังคงฝ่าฝืนปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อไป ทั้งที่ทราบดีว่าไม่อาจพิจารณาทางปกครองในเรื่องดังกล่าวที่ตนมีส่วนได้เสีย หรือมีสภาพร้ายแรง แล้วนำมาซึ่งความเสียหาย ก็เป็นเรื่องที่หน่วยงานราชการก็ต้องหาตัวผู้มารับผิดชอบในส่วนแห่งความเสียหายนั้นต่อไป) ดังนั้น การพิจารณาอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองอันเป็นลักษณะต้องห้ามหรือมีสภาพร้ายแรง จึงถือเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งทางปกครอง...